

אזרחים ותיקים

נעלה באופן הדרגתי ועקבי את קצבת הזקנה ובמקביל נצמיד את קצבת הזקנה לשינויים בשכר הממוצע במשק

נעלה באופן משמעותי את קצבת השלמת הכנסה על מנת לתת מענה ממוקד למבוגרים העניים

נפעיל תוכנית החירום למאבק נגד עוקץ וניצול של אזרחים וותיקים וצרכנים פגיעים במיוחד

נילחם בגילנות (אפליה נגד מבוגרים) ונעודד מעסקים לקלוט עובדים מבוגרים

מפלגת יש עתיד רואה באזרחים הוותיקים בישראל נכס חברתי וקהילתי, מכבדת ומוקירה את תרומתם לבניין הארץ, לתרבות, לחינוך, לחברה ולביטחון. אנו רואים במדינה אחראית לרווחתה ולקיומה בכבוד של האוכלוסייה הוותיקה בארץ ומציעים מערך פתרונות אשר יבטיחו לאזרחים הוותיקים ביטחון אישי והזדקנות בכבוד בד בבד עם שמירה על חיים משמעותיים ורלוונטיים וסולידריות בין-דורית.

תפיסות יסוד

בעשורים האחרונים נמצאת אוכלוסיית האזרחים הוותיקים בישראל בעלייה מתמדת, הן באופן מוחלט והן בשיעורה מתוך כלל האוכלוסייה. אוכלוסיית האזרחים הוותיקים בישראל מונה היום מעל מיליון ומאתיים איש, כ-12 אחוז מתושבי ישראל. תוחלת החיים בישראל היא מהגבוהות בעולם, ועומדת היום על 82.1 שנים בממוצע.

הודות לשיפור העולמי ברמת הרפואה המונעת ובמודעות הבריאותית, רבים מהאזרחים הוותיקים מנהלים חיים פעילים, מעורבים ותורמים. מפלגת יש עתיד רואה באזרחים הוותיקים כוח מניע ותורם בחברה הישראלית. אנו רואים לעצמנו חובה להחזיר את האזרחים הוותיקים למרכז הבמה, בתוך כדי מיגור תפיסת הגילנות, המפלה לרעה את המבוגרים בחברה. אנו מאמינים כי עלינו כחברה לדאוג לרווחתם של האזרחים הוותיקים במישור הכלכלי, הבריאותי, והנפשי כאחד.

המצב היום

האזרחים הוותיקים בעת התפרצות משבר הקורונה ניצבו בחזית אל מול הנגיף – הגדרתם כאוכלוסיית סיכון הובילה לתקופה מאתגרת עבור אוכלוסייה זו, והריחוק החברתי לצד החשש מהידבקות בנגיף הובילו להשלכות חברתיות ובריאותיות משמעותיות. שילובם של אתגרי הזדקנות האוכלוסייה בכלל, לצד השלכות הקורונה בפרט, מחייבים את מדינת ישראל להציב את האזרחים הוותיקים בראש סדר העדיפויות.

קצבאות

העלאת קצבת הזקנה קצבת הזקנה במדינת ישראל היום היא הנמוכה ביותר מכל מדינות ה-OECD ואינה מאפשרת לאזרחים הוותיקים קיום מינימלי בכבוד. בפועל, אחד מכל שלושה אזרחים ותיקים מטופל על ידי שירותי הרווחה. אנו נפעל להעלאת קצבת הזקנה ולהצמדתה לשכר הממוצע במשק.

בכדי לאפשר לאזרחים הוותיקים להתקיים בכבוד, יש עתיד תפעל להעלאת קצבת האזרח הוותיק באופן הדרגתי ועקבי. במקביל, בכדי למנוע את המשך שחיקת הקצבה, נצמיד את הקצבה לשינויים בשכר הממוצע במשק. בנוסף, במטרה לתת מענה ממוקד לאזרחים ותיקים מעוטי יכולת, נגדיל את קצבת השלמת הכנסה.

הפסקת אפלייתם של האלמנים בחוק הביטוח הלאומי יש אפליה בין אלמנים לאלמנות בעניין הזכאות לקצבת שאירים, אנו נפעל לתיקון החוק להשוואת התנאים בין אלמנים לאלמנות.

תעסוקת מבוגרים

תעסוקת מבוגרים משפרת את בריאותם הפיזית והנפשית של האזרחים הוותיקים ושומרת על אורח חיים פעיל. קצב הזדקנות האוכלוסייה מחייב את מדינת ישראל לעודד עבודה בגילאים מבוגרים, במטרה לחזק את חוסנם הכלכלי והחברתי.

מלחמה בגילנות (אפליה נגד מבוגרים) ועידוד מעסקים לקלוט עובדים מבוגרים על אף היות

האזרחים הוותיקים אנשים בעלי ידע, ניסיון עשיר, אחריות ויכולות, החברה הישראלית סובלת מאפליה שיטתית כלפי אוכלוסייה זו (גילנות), הן בשיח והן בשילובם בשוק התעסוקה. יש עתיד תפעל להטמעת השינוי בשיח זה בכל המערכות – מערכת החינוך, הרפואה, המשפט, כולל תשדירי הסברה במדיה. נוסף על כך, תפעל יש עתיד למימוש יעדי התעסוקה למבוגרים (בני 67–74) שנקבעו לשנת 2030 בדו"ח ועדת אקשטיין.

העלאת גיל הפרישה לנשים

מדינת ישראל היא בין היחידות ממדינות ה-OECD שבהן יש פער בין גיל הפרישה לנשים לגיל הפרישה לגברים. בימינו, כאשר תוחלת החיים עולה, העלאת גיל הפרישה לנשים תתרום להגדלת החיסכון הפנסיוני שיעמוד לרשותה של כל אישה בעת הפרישה. הפער הנוכחי בגילי הפרישה תורם בין השאר להנצחת הפערים התעסוקתיים והכלכליים בין נשים לגברים. עם זאת, העלאת גיל הפרישה היא גם הזדמנות חשובה להטיב עם נשים ולהבטיח להן שוויון מגדרי ממש בשוק התעסוקה. על כן נפעל שהעלאת גיל הפרישה תעשה באופן הדרגתי לגיל 64, בפריסה על פני 8–10 שנים.

לצד העלאת גיל הפרישה, נפעל להבטחת תוכנית של כלים משלימים כדי להגן על נשים העשויות להיפגע, כנשים שאינן עובדות ונשים במקצועות שוחקים וכן כלים שיבטיחו שוויון מגדרי בשוק התעסוקה לאורך כל משכו, כחופשת לידה לאבות, הרחבת החינוך החינוכי לגיל הרך, הכשרה תעסוקתית לנשים, תוגדל קצבת הבטחת ההכנסה לזכאיות, ועוד.

ביטול מנגנון דיסריגרד לאזרח שחצה את גיל הפרישה והכנסתו גבוהה מ-5,600 ש"ח מקוזזת קצבת הזקנה. מנגנון זה יוצר תמריץ שלילי ומעניש אזרחים ותיקים היוצאים לעבוד. אנו נפעל לביטול מנגנון זה.

הרחבת פריסת מרכזי הכנה לפרישה רגע הפרישה מהווה אחד ממעברי החיים המשמעותיים ביותר ומאופיין בשינויים חברתיים, כלכליים ואחרים. היבטים אלו מצריכים היערכות ולמידה טרם הפרישה. מרכזי הכנה לפרישה של המשרד לשוויון חברתי מקנים כלים לתכנון החיים לאחר גיל הפרישה ומלווים את האזרח לקראת פרק החיים החדש. **יש עתיד** תפעל לעיבוי הפריסה של מרכזים אלו בכל רחבי הארץ. במרכזים אלו תינתן הכשרה פיננסית, דיגיטלית ומציאת מסלולי פיתוח חדשים.

קבלת דמי אבטלה לחוצי גיל פרישה היום אזרח וותיק החוצה את גיל הפרישה איננו זכאי לדמי אבטלה. במטרה לשילוב מבוגרים בשוק התעסוקה ולהקנות רשת ביטחון מיטבית לעובדים לאחר גיל פרישה תפעל **יש עתיד** לתיקון חקיקה הקובע כי אזרח המקבל קצבת זקנה ועובד יהיה זכאי לדמי אבטלה.

המלחמה בבדידות

מצוקת הבדידות היא אתגר לאומי ומצוקה זו הייתה קשה ורחבה עוד לפני משבר הקורונה, כמחצית מבני ה-75 ומעלה העידו על עצמם שהם חשים בדידות קשה, עקב משבר הקורונה המצב הידרדר. מחקרים רבים בתחום הזקנה קובעים באופן מובהק כי ככל שהאדם המבוגר פעיל יותר ומחובר יותר לחברת אנשים, כך נשמרת בריאותו המנטלית, ונעצרות או מואטות תופעות של בדידות, דמנציה, תחלואה, סיעוד ועוד. אנו נקדם תוכניות המעודדות את הקשר בין האזרח הוותיק לקהילה וניאבק במגפת הבדידות.

המערך הלאומי להתנדבות לאזרח הותיק יש עתיד חרטה על דגלה את ערך ההתנדבות. רבים מהאזרחים הוותיקים בישראל מעוניינים לתרום מניסיונם ומיכולתם. כדי ליצור חוויית התנדבות איכותית אנו נקדם תוכנית לאומית להתנדבות לאזרח הוותיק שבמסגרתה ישובץ האזרח במסגרת התואמת את צרכיו ואת יכולותיו.

חיזוק קשרי הקהילה בקרב אוכלוסיית האזרחים הוותיקים אוכלוסיית האזרחים הוותיקים בישראל מגוונת אך בעלת תהליך חיים משותף המקנה שותפות באתגרים ובמחשבות. על כן, חיבור בין אזרחים ותיקים בעלי תחומי עניין משותפים הינו פתרון טבעי לתופעת הבדידות. אנו נקדם תוכניות חברתיות המספקות פלטפורמה להיכרות ולבניית מערכות יחסים משמעותיות בין האזרחים הוותיקים.

קשר רב דורי קרבה בין אוכלוסיות מזדקנות לאוכלוסיות צעירות יוצרת

הפריה הדדית, חילופי ידע וניסיון ומביאה לתחושת ערך ומשמעות בקרב כל המעורבים. חיבור נכון בין האזרחים הוותיקים לקהילה יביא למימוש הפוטנציאל הגלום בעליית תוחלת החיים מתוך תפיסת האוכלוסייה הוותיקה כנכס חברתי-אזרחי. אנו נפעל לקידום פעילויות רב-דורית מסגרות בקהילה.

דיור מותאם לאזרחים וותיקים קידום פתרונות דיור מותאמים לצורכי האזרחים הוותיקים הוא חלק מהותי להתמודדות עם אתגר הבדידות. פתרונות הדיור לצורכי האוכלוסייה המבוגרת מצריכים תכנון מעמיק המתחשב בצרכים החברתיים, הבריאותיים והפיזיים של אוכלוסיית האזרחים הוותיקים. אנו נקדם תוכנית ארוכת טווח בנושא זה.

מרכזי יום לקשיש מרכזי היום מספקים שירותים מקומיים לקשישים ומהווים מענה למגוון צרכים, הן בפן החברתי-תרבותי, והן בפן הטיפולי. אנו נפעל להרחבת פריסת מרכזי היום בתוך כדי הגדלת מספר שעות הפעילות של המרכזים. זאת מתוך הבנת המשמעות הייחודית והמענה שהם מספקים לקשישים רבים המעוניינים להמשיך ולהתגורר בביתם, בקהילתם, בסביבה המוכרת להם.

שירותים לאוכלוסיית האזרחים הוותיקים

הנגשה ושיפור שירותים לאוכלוסייה המבוגרת – שירותים רבים הנעשים היום בעיקר בצורה דיגיטלית, כגון בנקאות, שרותי רפואה ועוד, אינם ישימים עבור האוכלוסייה המבוגרת. מי שאין לו אפשרות להיעזר בבני משפחה, נותר חסר אונים מול הבירוקרטיה הדיגיטלית.

לאחרונה גובשה אמנה עם המערכת הבנקאית לטובת הנגשת השירות לאזרח הוותיק, ובמהלך משבר הקורונה סוכם עם רשתות השיווק על סטנדרט שירות עבור אוכלוסיית האזרחים הוותיקים. אנו נפעל לשיפור השירות בתחומים אלו, הן בעזרת הגופים הנוגעים בדבר והן בהכשרות לאוריינות דיגיטלית.

תיקון חקיקה המקל על אזרחים וותיקים בקבלת הנחה בארנונה מתוך הבנה כי מצבם הכלכלי של מרבית האזרחים הוותיקים איננו משתנה, ניתן להפחית את הבירוקרטיה בקבלת הנחה בארנונה. נתקן את החקיקה כך שתידרש הגשה חד-פעמית של המסמכים לשם קבלת הנחה קבועה.

המאבק בעושה הקשישים

תוכנית החירום לחיזוק המאבק נגד עוקץ וניצול של אזרחים וותיקים וצרכנים פגיעים במיוחד התוכנית נוצרה על רקע תופעות חוזרות ונשנות של עוקץ ועושה אזרחים ותיקים וצרכנים פגיעים אחרים, הן בשגרה והן מתוך ניצול משבר הקורונה, באמצעות שיטות שיווק אגרסיביות שיש בהן הטעיית הצרכן, השפעה בלתי הוגנת וניצול. חברת רשימת **יש עתיד** לכנסת, מירב כהן, בהיותה השרה לשוויון חברתי, יזמה בנושא זה רפורמה הכוללת עשרה תיקוני חקיקה שנועדו למגר תופעה פושעת זו. הרפורמה אושרה במסגרת החלטת ממשלה מס' 430, מתוך עשרת התיקוני החקיקה, בכנסת ה-23 עבר חוק "מאגר אל תתקשר אליי", הקובע הקמת מאגר של מספרי טלפון שאליהם יאסר על עוסק לבצע שיחות שיווק מרחוק. **יש עתיד** תפעל ליישום החלטת הממשלה.

מיסודו של מוקד הונאות במשטרת ישראל האוכף את תופעת עושי הקשישים – בכנסת ה-23 הוקם ביוזמת השרה לשעבר לשוויון חברתי, מירב כהן, המוקד במשטרת ישראל לטיפול בתופעת עושי הקשישים. המוקד ייתן מענה מידי לאזרחים הוותיקים בתחומים שונים, בדגש על עושי קשישים והונאות צרכניות. **יש עתיד** תפעל לביסוס של המוקד והרחבתו.

רפואה

מצבה של מערכת הרפואה בישראל משפיע בראש ובראשונה על אוכלוסיית המבוגרים: על פי הנתונים, כמחצית המאושפזים במחלקות הפנימיות והכלליות בבתי החולים הם בני 65 ומעלה.

השקעה בתחום הגריאטריה נפעל להקמת מחלקות גריאטריות ייעודיות בבתי החולים במקום האשפוז של קשישים במחלקות הפנימיות, כמקובל היום, וכן למימון ולתגבור הכשרת כוח אדם רפואי מיומן במקצועות הגריאטריים, החסר היום, מתוך עידוד הפניית מתמחים ברפואה למקצועות אלה.

נפעל להקמת "סל קליטה עד הבית" אזרחים ותיקים שתפקדו עד כה באופן מלא והתאשפזו בעקבות אירוע רפואי, נאלצים להשתחרר לביתם ללא תוכנית מעבר מקיפה המתאימה את הסביבה ואת ביתם למצבם החדש. אנו נפעל להקמת "סל קליטה עד הבית" – מערך מקצועי תומך וייעודי, שיסייע בהנגשת הבית, אספקת ציוד מתאים, הדרכה ומטפלים זמניים.

רפואה עד הבית מיסוד מערך

שירות רפואי איכותי עד הבית יצמצם את הגעת האזרח הוותיק לבית החולים, יוריד את הסיכון להידבקות במחלות זיהומיות, יצמצם את התפוסה בבתי החולים ויאפשר לאזרח הוותיק להישאר בסביבתו המוכרת. אנו נפעל לקידום תוכנית רפואה עד הבית, בשיתוף עם כל הגופים הרלוונטיים.

רפורמה בכיסוי הסיעודי הציבורי

בישראל אלפי אנשים מוגדרים כסיעודיים ונדרשים לסיוע יום יומי, לאורך כל שעות היממה. כיום, את הסיוע הזה מעניקים בעיקר עובדים זרים. שכרו של עובד זר הוא לכל הפחות 8,000 ש"ח לחודש, אולם קצבת הסיעוד המקסימלית שמעניקה המדינה הינה 5,400 ש"ח בלבד. חולה סיעודי נדרש להשלים מכיסו אלפי שקלים מדי חודש. יש עתיד תגדיל את מספר שעות הסיעוד להם זכאים חולים סיעודיים ברמות הסיעוד הקשות (4-6), ותאפשר מתן 4 שעות סיעוד שבועיות הניתנות היום עבור העסקת עובד סיעודי ישראלי, גם עבור עובד זר המסייע לאדם סיעודי במצב מורכב הדרוש טיפול מסביב לשעון.

כדי להקל על העומס הכלכלי שנשנה את מבחני ההכנסה כך שקיזוז הקצבה יתרחש רק לבעלי הכנסה גבוהה מאוד ובאופן הדרגתי. נייצר מנגנון בקרה שיבטיח ששעות הסיעוד מסופקות בפועל לזכאים, שהם מקבלים טיפול איכותי וכי העובדים מקבלם הכשרה נכונה. נחזק ונבסס את מעמד המטפלים הסיעודיים בישראל במטרה להגדיל את היצע העובדים הישראליים בתחום הסיעוד ונסייע לבני המשפחה המטפלים על ידי פישוט הבירוקרטיה הכרוכה בהעסקת עובד זה.

ביטוחי בריאות הגנה על מבוגרים בכל הנוגע למימוש זכויותיהם אל מול חברות הביטוח.

סיעוד

הסדרת כשלים בתחום הסיעוד והגדלת המעורבות הממשלתית בתחום הסיעוד אנו נפעל להסדרת הכשלים בענף הסיעוד, מצעדים לשיפור איכות כוח האדם המטפל, דרך הרחבת הפיקוח הן על המטפלים והן על החברות האחראיות ועד להקלה בהוצאות של המטופלים הסיעודיים ובני משפחותיהם.

תמיכה בבני משפחה מטפלים כמיליון בני משפחה בישראל מטפלים היום בהוריהם המבוגרים במחיר כלכלי ובריאותי כבד וללא כל תמיכה ממוסדת. אנו נכיר בעול הכבד המוטל עליהם ונרכיב

סל זכויות סוציאליות המיטיבות עם בני המשפחה המטפלים.

הקצאת עובדים זרים לסיעוד במוסדות הסיעודיים בכנסת שעברה קודמה החלטת הממשלה 183, המקצה 2,500 היתרים להעסקת עובדים זרים בענף המוסדות הסיעודיים – אנו נפעל ליישום החלטה זו.

הגברת הפיקוח במוסדות הסיעודיים בשנים האחרונות אנו עדים לעוד ועוד מקרים של התעללות בקשישים חסרי ישע. נגביר את הפיקוח על המוסדות הסיעודיים, נתגבר את צוותי הפיקוח של משרד הבריאות האמונים על פיקוח המוסדות הסיעודיים. בד בבד נחמיר את הענישה על אלימות ותקיפה של קשישים וחסרי ישע כדי למגר את התופעה. ●

זריחה על הנגב המערבי | צילום: Maor Kinsbursky, פלאש 90